

भियोगे (Bharatas.: = रामबलस्य हनने); see the closing remark.

⁸ Curse, reproof (? see the closing remark). ⁹ (In Law.) An offence as subject of an accusation, a charge; e. g. *Mitākshara* on *Yājñav.*: अभियुज्यत इत्यभियोगो ऽपराधः; or कथमभियोगस्य निह्वे ऽभियुक्तेन कृते यवभियोक्ता साक्षादिभिर्भावितो ऽभियुक्तसदा तत्समं दद्यात्; or *Nārada*: अभियुक्तो ऽभियोगस्य यदि कुर्यादपह्नवम् &c.; or *Yājñav.*: तुलागन्वापो विषं कोषो दिव्यानीह विशुद्धये । महाभियोगेऽस्तेनानि श्रीर्वक्ष्ये ऽभियोक्तरि कुर्यात् (*Raghunand.*: महाभियोगेषु महापातकादिगुह्यतराभियोगेषु). — An अभियोग is, according to *Nārada*, either a शङ्काभियोग, a charge on suspicion, or तत्त्वाभियोग, a charge founded on positive indications of guilt (द्व्यभियोगस्तु विज्ञेयः — scil. व्यवहारः — शङ्कातत्त्वाभियोगतः । शङ्कासतां तु संसर्गात्तत्त्वं होडाभिदर्शनात्); and the latter may be again, according to *Vijnāneshvara*, either of a negative kind (प्रतिषेधात्मक), as when a person is accused not to have restored property received by him, or of a positive kind (विध्यात्मक), as when a person is charged with a robbery. The objects or topics of a charge are arraigned by *Manu* &c. under eighteen heads, which are subdivided again by *Nārada* so as to comprise 108, and by *Kātyāyana* so as to comprise 1008 cases; see व्यवहारपद and for the judicial procedure व्यवहार. [N.B. The meaning 'curse, reproof' is given on the authority of a quotation by *Mallinātha* to *Kīrtāraj.* 2. 46. from the *Viśvaprak.*, and this quotation would seem also to countenance the meaning 'destruction' given by *Bharatas.*, viz. अभियोगस्तु शपथे स्थादाहवपराभवाविति विश्वः; the *Mss.* of this *Kosha*, however, in the library of the E. I. H. and of the R. S., do not contain an explanation of the word अभियोग, but have the following: अभिषङ्गो ऽथ शपथे स्थादाक्रोशे पराभवे; comp. also *Hemach.*: ... अभिषङ्गः पराभवे । आक्रोशे शपथे च, the latter omitting equally a comment on अभियोग.] E. युज् with अभि, kṛit aff. घञ्.

अभियोगपत्र Tatpur. n. (-त्रम्) A petition or writing of complaint (*Wilson's Glossary*). E. अभियोग and पत्र.

अभियोगिन् Tatpur. 1. m. f. n. (-गी-गिनी-गि) ¹ Intent, engaged in meditation; comp. the explanation of *Śāṅkara* s. v. अभियुक्त 1. ² Assailing, attacking.

2. m. (-गी) (In Law.) A plaintiff, a prosecutor; e. g. *Yājñav.*: मिथ्याभियोगी द्विगुणमभियोगाद्धनं वहेत्. E. युज् with अभि, kṛit aff. णिनि.

अभियोग्य m. f. n. (-ग्यः-ग्या-ग्यम्) Fit for an attack; (the correctness of the word seems doubtful to me; comp. अभियोज्य). E. अभियोग, taddh. aff. यत्.

अभियोजन Tatpur. n. (-नम्) Adding to, putting on (a horse to a harnessed horse); *Sāyaṇa* on the *Śatap.*: अभियोजनं नाम युक्ते पुनर्योजनम्. E. अभि and योजन.

अभियोजयितु Tatpur. m. f. n. (-ता-ची-तु) The same as अभियुज् q. v. of which it is given as an explanation by *Sāyaṇa*. E. युज् in the caus., with अभि, kṛit aff. तुच्.

अभियोज्य Tatpur. m. f. n. (-ज्यः-ज्या-ज्यम्) ¹ To be attacked, assailable; e. g. *Hitop.* (ed. *Johnson*, &c.): संत्वज्यते प्रकृतिमिर्विरक्तप्रकृतिर्युधि । सुखाभियोज्यो भवति विषयेष्वतिसक्तिमान् (ed. *Schlegel-Lassen*: सुखाभियोज्यो which seems less correct). ² To be prosecuted, indictable; e. g. *Vyava-*

hārat.: अत्राभियोजुः शिरोवर्तितोऽभियोज्यस्य दिव्यकर्तृत्वं प्रतीयते. E. युज् with अभि, kṛitya aff. यत्.

अभिरक्षा Tatpur. f. (-क्षा) Protection in every quarter or in every respect, universal or complete protection; e. g. *Kīrtāraj.*: उदारकीर्तिरुदयं दद्यावतः प्रशान्तबाधं दिशतो ऽभिरक्षया । स्वयं प्रदुग्धे ऽस्य गुणैरपसुता वसुपमानस्य वसूनि मेदिनी; or *Bhāṭik.*: प्रयाणमात्रेण परे प्रसाध्ये वर्तेत यानेन कृताभिरक्षः. E. अभि and रक्षा.

अभिरक्षित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Protected, guarded, ruled, governed; e. g. *Bhagavadg.*: अपर्याप्तं तदस्माकं बलं भीष्माभिरक्षितम्; or *Draupadisway.*: प्रयातासे दक्षिणपञ्चालान्द्रुपदेनाभिरक्षितान्. E. रक्ष् with अभि, kṛit aff. क्त.

अभिरक्षितु Tatpur. m. f. n. (-ता-ची-तु) Protecting, guarding; ruling, a protector, a ruler; e. g. *Manu*: वर्षानामाश्रमाणां च राजा सृष्टो ऽभिरक्षिता. E. रक्ष् with अभि, kṛit aff. तुच्.

अभिरक्ष्य Tatpur. m. f. n. (-क्ष्यः-क्ष्या-क्ष्यम्) To be protected, to be ruled. E. रक्ष् with अभि, kṛitya aff. यत्.

अभिरञ्जित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) ¹ Coloured, tinted; e. g. *Rāmāy.*: निःचिह्नमात्रे गर्भे तु तेजोभिरभिरञ्जितम् । सर्वं पर्वतसंनद्धं सौवर्णमभवद्भनम्. ² Affected, filled with affection; e. g. *Rāmāy.*: त्वया यतः प्रजायेमाः स्वगुणैरभिरञ्जिताः । तस्मात्त्वं पुण्ययोगेन यौवराज्यमवाप्नुहि. E. रञ्ज् in the caus., with अभि, kṛit aff. क्त.

अभिरत Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) ¹ Pleased, contented with, satisfied; e. g. *Anuśāsanap. Mahābh.*: आश्रमाभिरता देव तापसा ये तपोधनाः । कर्मणा केन भगवन्प्राप्नुवन्ति महाफलम्; or *Jayamang.* on the words आकर्णयन्नुत्सुकहंसनादान्त्वक्ष्ये समाधिं न दधे मृगावित् of the *Bhāṭik.*: तत्राभिरतचित्तकत्वात्. Compare also the instance s. v. अभिरत.

² Engaged in, performing, actively intent on; e. g. *Mitāksh.*: अष्टाचत्वारिंशत्संस्कारैः संस्कृतस्त्रिषु कर्मस्वभिरतः &c.; or *Vasishṭhasamh.*: न शब्दशास्त्राभिरतस्य मोक्षो न चापि लोके ग्रहणे रतस्य. E. रम् with अभि, kṛit aff. क्त.

अभिरति Tatpur. f. (-तिः) ¹ Pleasure, delight. (² Occupation, practice.) ³ The name of a Buddhistic world situated in the east. E. रम् with अभि, kṛit aff. क्तिन्.

अभिरमण Tatpur. n. (-णम्) ¹ Delighting in, finding pleasure in. ² Causing delight or pleasure. Comp. the following. E. रम् (2. in the caus.), with अभि, kṛit aff. ल्युट्.

अभिरमणीय Tatpur. m. f. n. (-यः-या-यम्) Delightful, agreeable, pleasant; e. g. *Jayam.* on the *Bhāṭik.*: तुल्ययोगिता । न्यूनस्य लक्ष्यस्य रामेण सहाभिरमणीयगुणसाम्यविवचयाभिरमणतुल्यक्रियायोगात्. E. रम् with अभि, kṛitya aff. यत्.

अभिराज Tatpur. m. (-जः) The proper name of a Burmese king; he is, according to the legend, the founder of one of the oldest dynasties and belongs to the family of the Śākya in Kapilavastu; he emigrated from the latter city after its destruction by a king of Kośala and, having reached the banks of the Irawaddy, built the city of Tagoung. E. अभि and राजन्, samās. aff. टच्; literally: reigning everywhere.

अभिराद्ध Tatpur. m. f. n. (-द्धः-द्धा-द्धम्) Propitiated (by penance &c.); e. g. *Śisupālab.*: दशाननादीनभिराद्धदेवतावितीर्थवीर्यातिशयान्दसत्त्वसी. E. राध् with अभि, kṛit aff. क्त.

अभिराम I. Tatpur. 1. m. f. n. (-मः-मा-मम्) Pleasing, agreeable, beautiful; e. g. *Kīrtāraj.*: ततः शरच्चन्द्रकाराभिरामैरुत्सर्पिभिः प्राशुमिवांशुजालैः &c.; or *Bhāṭik.*: च्युतघनवसनं